

Dysleksja u dzieci - jak ją rozpoznać?

Dziecko słabo czyta, robi błędy ortograficzne, koślawo stawia litery? To wcale nie oznacza, że jest mało inteligentne albo leniwe. Może przecież być dyslektykiem. Jak sprawdzić, czy kłopoty z nauką nie wynikają z dysleksji?

Termin "dysleksja" został utworzony z dwóch greckich słów - morfemu "dys" oznaczającego trudność, niemożność lub brak czegoś oraz słowa "lexicos", którego znaczenie odnosi się do słów. Możemy wyróżnić kilka odmian dysleksji, a poszczególne zaburzenia dyslektyczne mogą występować łącznie lub oddzielnie.

Zaburzenia dyslektyczne:

- Dysortografia - trudności w nabywaniu umiejętności poprawnego pisania, może się ona objawiać ciągłym popełnianiem błędów ortograficznych, nawet przy znajomości poszczególnych zasad pisania.
- Dysgrafia - problemy z prawidłowym pisaniem, które mogą objawiać się niestarannym i nieczytelnym pismem, które jest trudne do odczytania nawet dla samego piszącego.
- Dysleksja - trudności w czytaniu ze zrozumieniem, technika czytania pozostaje na poziomie elementarnego czytania przy jednoczesnym braku zrozumienia treści.
- Dyskalkulia (często nazywana również dysleksją matematyczną) to oparte biologicznie zaburzenie rozwojowe, objawiające się trudnościami w nauce matematyki i arytmetyki. Trudność nauczania dotyczy zdolności interpretowania działań arytmetycznych i symboli numerycznych. Problemy pojawiają się więc w obrębie pozornie prostych zadań, takich jak: dodawanie, odejmowanie, mnożenie, dzielenie. Dzieci z dyskalkulią: mają trudności z wykonywaniem matematycznych zadań, mylą cyfry i znaki, nie potrafią rozpracować abstrakcyjnych idei. Należy pamiętać, że trudności dotyczące zagadnień matematycznych u dziecka nie są związane z jego rozwojem intelektualnym. Zwykle przebiega on prawidłowo.

Dzieci z dysleksją mają problemy z nauką – piszą i czytają gorzej, niż rówieśnicy, wolniej przyswajają nowe wiadomości. Skutki są dla dziecka nieprzyjemne, bo trudności z czytaniem czy pisaniem przekładają się na ogólną samoocenę. Dzieci z dysleksją już od pierwszej klasy zostają w tyle za resztą uczniów, stopniowo są też odrzucani przez kolegów. Pojawiają się zaburzenia emocjonalne – lęk przed szkołą, utrata wiary w siebie. Nie zmniejszą się one wraz z wiekiem, a wręcz przeciwnie – będą się pogłębiać, zwłaszcza, kiedy program nauczania rozszerzy się o dodatkowe przedmioty, jak historia czy geografia. **Z dysleksji się nie wyrasta.**

Objawy sugerujące dysleksję można wykryć już na wczesnym etapie edukacji (ryzyko dysleksji), jednak **diagnozę można ostatecznie postawić dopiero po 10 roku życia** i wtedy gdy dziecko było już badane psychologicznie i uczęszczało na terapię korekcyjno-kompensacyjną. Dysleksje diagnozuje się w poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Do specjalisty /pedagoga, psychologa/ warto pójść, jeśli dziecko w wieku wczesnoszkolnym (I-III klasa) ma:

- kłopoty z rozróżnieniem prawej i lewej strony,
- jest oburęczne,
- ma kłopoty z czytaniem,
- przekręca wyrazy,
- nie jest w stanie opanować gramatyki,
- ma trudności z zapamiętaniem alfabetu, nazw miesięcy,
- nie jest w stanie nauczyć się na pamięć wiersza czy tabliczki mnożenia,
- niechętnie ćwiczy,
- ma małą sprawność ruchową,
- myli podobne do siebie litery,
- robi błędy przepisując teksty,
- pisze wyrazy, które nie mają sensu,
- ma kłopoty z pisanem ze słuchu,
- przedstawianie, opuszczanie lub dodawanie liter lub sylab,
- kłopoty z pisanem,
- brzydkie, nieczytelne pismo,
- trudności z rysowaniem.

Starszy wiek szkolny (powyżej IV klasy szkoły podstawowej oraz szkoła średnia):

- zmniejszające się lub zanikające trudności w czytaniu,
- ograniczenie trudności w pisaniu do nieczytelnego pisma i nagminnego popełniania błędów ortograficznych,
- pojawienie się trudności w nauce pozostałych przedmiotów,
- utrudnienia w nauce języków obcych.

W przypadku rozpoznania u dziecka dysleksji konieczne jest rozpoczęcie odpowiedniej terapii prowadzonej przez nauczyciela terapii pedagogicznej, która zazwyczaj jest oddziaływaniem długofalowym. Czynniki wpływające na jej powodzenie to:

- poziom rozwoju umysłowego,
- stopień umiejętności radzenia sobie z określonymi trudnościami,
- wiek - im dziecko jest młodsze, tym szybciej można usprawnić zaburzone funkcje,
- zakres i poziom zaburzeń - w przypadku mniejszego zakresu zaburzeń rokowania są dużo lepsze,
- głębokość zaburzeń - jeżeli zaburzenia są głębokie, to terapia może być długotrwała
- systematyczność pracy,
- stan psychiczny - np. nadpobudliwość psychomotoryczna może utrudniać działania terapeutyczne,
- współdziałanie z rodzicami,
- zrozumienie ze strony nauczyciela szkolnego, który powinien zindywidualizować pracę z dzieckiem dyslektycznym i wysuwać wymagania adekwatne do jego umiejętności.

**Wymagania jakie należy spełnić, aby uczeń z dysleksją mógł zdawać egzamin ósmoklasisty
w warunkach dostosowanych do jego specjalnych potrzeb:**

1. Posiadanie pisemnej opinii z publicznej lub uprawnionej poradni niepublicznej,
2. Opinia musi zawierać stwierdzenie występowania dysleksji rozwojowej,
3. Opinia musi być dostarczona do szkoły w terminie do 15 października roku szkolnego, w którym przeprowadzany jest egzamin stan prawny na 11.05.2020r..
4. Istnieje możliwość zdiagnozowania uczniów szkół ponadpodstawowych na wniosek szkoły (wymagane skierowanie na diagnozę ze szkoły).

Przygotowała: pedagog szkolna- Katarzyna Makowska-Kubal